

BESLISSING

van de algemene raad van de Nederlandse orde van advocaten inzake het bezwaar van

[REDACTED]
(hierna: "belanghebbende")

gericht tegen het door de algemene raad van de Nederlandse orde van advocaten (hierna: "algemene raad") genomen besluit van 30 april 2021, inhoudende een afwijzing van het verzoek om toepassing van artikel 2.28, vierde lid, van de Voda.

Procesverloop

1. Met het daartoe bestemde formulier heeft belanghebbende zich op 12 oktober 2018 aangemeld voor de najaarscyclus van de beroepsopleiding advocaten (hierna: "BA"). Het formulier is ondertekend door belanghebbende waarmee wordt verklaard dat hij hoofdelijk aansprakelijk is voor de financiële verplichtingen betreffende de BA.
2. Op 1 januari 2020 heeft belanghebbende tussentijds de BA beëindigd. Op 7 januari 2021 ontvangt belanghebbende een herinneringsmail van de Uitvoeringsorganisatie Beroepsopleiding Advocaten (hierna: "UO") waarin duidelijk wordt vermeld dat de factuur van 19 september 2019 voor het tweede en derde jaar van de beroepsopleiding nog niet is betaald. Uit de factuur blijkt dat belanghebbende gehouden is deze binnen de termijn van 30 dagen te betalen. Belanghebbende stelt dat het onredelijk is dat hij gehouden is het gehele bedrag van de tweede factuur te betalen.
3. In de e-mail van 8 januari 2021 geeft de UO aan dat belanghebbende op grond van de overeenkomst die hij heeft ondertekend en de algemene voorwaarden BA die hieraan zijn verbonden, gehouden is de gehele factuur te betalen. Belanghebbende wordt daarbij verwezen naar de mogelijkheid om een beroep te doen op de hardheidsclausule van artikel 2.28, vierde lid, van de Voda.
4. Bij e-mail van 10 januari 2021, door de UO doorgestuurd bij e-mail van 11 januari 2021, verzoekt belanghebbende om het cursus- en examengeld van het tweede jaar van de BA in zijn geheel of gedeeltelijk te crediteren.
5. Bij e-mail van 31 mei 2021 maakt belanghebbende bezwaar tegen het besluit van 30 april 2021 (hierna: "het bestreden besluit"). Daarnaast verzoekt belanghebbende om uitstel te verlenen tot 26 juli 2021 voor het aanleveren van aanvullende gronden van bezwaar. De e-mail behelst tevens een verzoek op grond van de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: "Wob").
6. Bij e-mails van 28 juli 2021 en 18 september 2021 verzoekt belanghebbende nogmaals om uitstel te verlenen voor het aanleveren van aanvullende gronden van bezwaar.
7. Op 8 november 2021 is belanghebbende op zijn verzoek telefonisch gehoord door mr. B.J.M. de Leest, lid van de algemene raad, in aanwezigheid van mr. K. Vlasman, griffier.

Toetsingskader

8. In artikel 9.2a, eerste lid, van de Voda is bepaald dat op een stagiaire die uiterlijk in september 2020 de beroepsopleiding advocaten aanvangt en met ingang van 1 oktober

Beslissing 201252

M.E. Martis

2020 zonder onderbreking op het tableau staat ingeschreven, het bepaalde bij of krachtens de artikelen 2.28, 3.8 en 3.9 en afdeling 3.2, zoals deze artikelen luiden op 30 september 2020, van toepassing blijft totdat hij aan de daaruit voortvloeiende verplichtingen heeft voldaan.

9. In artikel 2.28, eerste lid, van de Voda is neergelegd dat de uitvoeringsorganisatie BA cursus- en examengeld in rekening brengt aan de stagiaire die deelneemt aan de BA.
10. Uit artikel 2.28, derde lid, van de Voda volgt dat bij tussentijdse beëindiging van deelname aan de BA de advocaat het cursus- en examengeld onverminderd verschuldigd blijft.
11. Op grond van artikel 2.28, vierde lid, van de Voda kan de algemene raad van artikel 2.28, derde lid, van de Voda afwijken in gevallen waarin toepassing daarvan zou leiden tot een onbillijkheid van overwegende aard.
12. Uit artikel 2 van de algemene voorwaarden BA volgt dat door indiening van het aanmeldingsformulier een overeenkomst tot stand komt tussen de advocaat-stagiaire en de UO.
13. In artikel 5, derde lid, van de algemene voorwaarden BA is opgenomen dat de stagiaire bij beëindiging van de overeenkomst het volledige cursus- en examengeld verschuldigd blijft en dat – onverminderd de bepalingen in de artikelen 6 en 7 over annulering – geen restitutie wordt verleend.
14. In de artikelen 6 en 7 van de algemene voorwaarden BA is vermeld welk cursus- en examengeld is verschuldigd bij annulering.
15. Uit artikel 7, derde en vierde lid, volgt het volgende. De stagiaire die deelneemt aan de najaarscyclus en annuleert na 1 september van het jaar van aanvang, maar vóór 30 juni van het jaar na aanvang van de BA, is uitsluitend de kosten van het eerste jaar verschuldigd. De stagiaire die deelneemt aan de najaarscyclus en annuleert na 30 juni van het jaar na aanvang van de BA, is de volledige kosten voor de drie jaren BA verschuldigd.

Het bestreden besluit

16. Met het bestreden besluit wordt vastgesteld dat de aangevoerde omstandigheden niet leiden tot een onbillijkheid van overwegende aard. Met inachtneming van de hierboven aangehaalde regelgeving is daartoe het volgende overwogen:
  - Met het beëindigingsformulier, ondertekend op 27 december 2019, heeft belanghebbende te kennen gegeven zijn deelname aan de BA tussentijds, per 1 januari 2020, te willen beëindigen. Dat is na 30 juni van het jaar na aanvang van de BA. Gelet op artikel 7, vierde lid, van de algemene voorwaarden BA is hij de volledige kosten voor de drie jaren BA verschuldigd.
  - Dat een stagiaire de BA tussentijds annuleert valt te voorzien. Daarom is in de artikelen 6 en 7 van de algemene voorwaarden geregeld wat de gevolgen van tussentijdse annulering zijn.
  - Met de ondertekening van het aanmeldingsformulier wordt uitdrukkelijk en schriftelijk verklaard dat de ondertekenaar bekend is en akkoord gaat met de algemene voorwaarden. Deze algemene voorwaarden zijn als bijlage bij het aanmeldingsformulier gevoegd en liggen – zo blijkt uit het aanmeldingsformulier – ter

Beslissing 201252

inzage bij de Nederlandse orde van advocaten en de UO en worden op verzoek kosteloos toegezonden.

- Belanghebbende heeft geen omstandigheden aangevoerd waaruit blijkt dat niet van hem gevergd kon worden de BA tijdig, dat wil zeggen voor 30 juni 2019, te annuleren. Belanghebbende heeft willens en wetens de annuleringsdatum van 30 juni 2019 voorbij laten gaan. Dit maakt dat er geen sprake is van een onbillijkheid van overwegende aard.
- Overigens is van contact met de UO over het voornemen de BA vroegtijdig te willen beëindigen ook niet gebleken.
- Waar belanghebbende aanhaalt dat het onbillijk is dat hij de volledige kosten dient te betalen omdat hij een stagiaire-ondernemer was, wordt opgemerkt dat de kosten van de BA bij aanvang bekend zijn. Bij de keuze voor het ondernemerschap is bovendien voorzienbaar dat het ondernemerschap kosten, verplichtingen en risico's met zich meebrengt. Het zijn van een startende onderneming is derhalve geen grond voor toepassing van de hardheidsclausule.

Het bezwaarschrift van belanghebbende

17. Belanghebbende geeft aan dat de gevolgen van het niet voor 30 juni beëindigen van de opleiding niet proportioneel zijn, mede gelet op de reeds betaalde opleidingskosten van € 10.500,00. Dat de algemene raad een "boete" in rekening brengt kan belanghebbende begrijpen, maar dat het volledige bedrag in rekening wordt gebracht is voor een bestuursorgaan zonder winstoogmerk is onbegrijpelijk en niet proportioneel.
18. De algemene raad onderbouwt volgens belanghebbende zijn uitgangspunt niet maar verwijst naar de gesloten opleidingsovereenkomst.
19. Belanghebbende acht de volledige betaling van het resterende cursusgeld in strijd met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur en in strijd met de redelijkheid en billijkheid.

Behandeling van het bezwaar*Ontvankelijkheid*

20. Belanghebbende dient op 10 januari 2021 een verzoek in op grond van artikel 2.28, vierde lid, van de Voda. Uit de Wijzigingsverordening beroepsopleiding advocaten 2020¹ volgt echter dat met de invoering van de vernieuwde beroepsopleiding artikel 2.28 van de Voda op 1 oktober 2020 in zijn geheel is gewijzigd. In het huidige artikel 2.28 is het vierde lid waar belanghebbende zich op beroept, komen te vervallen. Het college van afgevaardigden heeft in de vergadering van 26 maart 2020 hiertoe besloten. Op grond van het nieuwe artikel 3.24 van de Voda is geregeld dat de modelovereenkomst met de stagiaire (met algemene voorwaarden, inclusief regels over verschuldigdheid bij tussentijdse beëindiging) de goedkeuring van de algemene raad behoeft. De uitvoering van deze algemene voorwaarden berust bij de uitvoeringsorganisatie zelf.

---

¹ Stcrt. 2020, 19758.

Beslissing 201252

21. Het betekent echter niet dat artikel 2.28, vierde lid, van de Voda helemaal geen werking meer heeft. Voor stagiaires die uiterlijk in september 2020 de beroepsopleiding zijn begonnen en nadien zonder onderbreking op het tableau staan ingeschreven, is overgangsrecht opgenomen. Op grond van artikel 9.2a, eerste lid, van de Voda zijn de regels omtrent de oude beroepsopleiding, zoals artikel 2.28, vierde lid, van de Voda, op deze stagiaires nog van toepassing. Op deze wijze worden zij nog in de gelegenheid gesteld de door hen aangevangen beroepsopleiding binnen de reguliere duur af te ronden en aan de daaruit voortvloeiende verplichtingen te voldoen.
22. Gelet op artikel 9.2a, eerste lid, van de Voda, is het overgangsrecht niet op belanghebbende van toepassing. In artikel 9.2a, eerste lid, van de Voda staat dat op een stagiaire die uiterlijk in september 2020 de beroepsopleiding advocaten aanvangt en met ingang van 1 oktober 2020 zonder onderbreking op het tableau staat ingeschreven, het bepaalde bij of krachtens de artikelen 2.28, 3.8 en 3.9 en afdeling 3.2, zoals deze artikelen luiden op 30 september 2020, van toepassing blijft totdat hij aan de daaruit voortvloeiende verplichtingen heeft voldaan. Gezien het feit dat belanghebbende zich op 1 januari 2020 heeft uitgeschreven en daarmee niet met ingang van 1 oktober 2020 zonder onderbreking op het tableau ingeschreven heeft gestaan, is artikel 9.2a, eerste lid, van de Voda niet op hem van toepassing.
23. Het voorgaande leidt tot de conclusie dat een grondslag ontbreekt voor belanghebbende om een beroep op de hardheidsclausule te doen. Indien belanghebbende ten tijde van het stopzetten van zijn opleiding of in ieder geval voor het verstrijken van de datum van 1 oktober 2020 een verzoek had ingediend op grond van artikel 2.28, vierde lid, van de Voda, dan had deze in behandeling kunnen worden genomen. De omstandigheden waar belanghebbende zich op beroept hadden zich immers reeds voorgedaan. Met het verstrijken van de tijd is de mogelijkheid om een beroep te doen op de hardheidsclausule voor belanghebbende verstreken. Uit het verzoek blijkt niet dat belanghebbende niet in staat was om destijds een verzoek in te dienen.
24. De algemene raad concludeert met inachtneming van bovenstaande overwegingen daarom dat het bezwaar van belanghebbende niet-ontvankelijk is.

Conclusie

25. Met inachtneming van de overgelegde stukken en bovenstaande overwegingen concludeert de algemene raad dat geen grondslag bestaat voor het verzoek van belanghebbende om toepassing van de hardheidsclausule. Belanghebbende is daarmee niet ontvankelijk in zijn bezwaar.

Beslissing

Het bezwaar is niet-ontvankelijk.

De algemene raad van de Nederlandse orde van advocaten,
namens deze,

mw. mr. R.G. van den Berg
algemeen secretaris

Beslissing 201252

Aldus gedaan te Den Haag op 22 december 2021

De UO wordt op de hoogte gesteld van de uitkomst van dit besluit.

Tegen deze beslissing kunnen belanghebbenden binnen zes weken na bekendmaking van deze beslissing beroep instellen overeenkomstig de bepalingen van hoofdstuk 8 van de Algemene wet bestuursrecht.

Bijlage: proces-verbaal hoorzitting 8 november 2021